

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази свагда о дану сваке представе на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. — Претплата се шаље администрацији „Позоришта“, у матичином стану, у Новоме Саду.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У БЕОГРАДУ.

(Наставак)

Кад би овај буџет, који је 1880. године показан у ствари, био обичан, нормалан, онда и овај недостатак не би био ништа голем, бар не толико, да бриге задаје. Он би се или до крајности изведеном штедњом или изванредном помоћи државном подмирио, па би после у каси настало стање редовно, са свим безбрижно. Али овај случај није. Показана главна сума издавања на крају године 1880. (104.232) испала је само за то (у 16.457) мања од 121.232 динара, колика би имала бити по првобитном напред изложеном рачуну, што се је, као што је напред речено, ограничило само на издање плате глумцима и служитељима и на набавку једино онога без чега би се представе морале просто обуставити. Веће, иначе неопходно потребне набавке и поправке, са свим су биле одгођене. Но ово одгађање набавка и поправака могло је трајати, с великим напором и са сувише горким тегобама, само за краће време, а у напредак се имају и те потребе задовољавати.

Декорације се морају одмах, и то у већим размерима, обнављати и поправљати. Старе, од десетину година необнављане, морају се одмах поправљати и пребојити. Нових, бар неколико, гарнитура такође се има што пре узети у посао. Тако исто имају се обновити и покретна декорациона парчад (Versetzstücke). Не може се и даље дозволити досадашња мизерија у декорацијама. До сад је било изговора на новчану кризу, на ратове, али од сад такви изговори са свим престају.

Гардероба, поред свега свога богатства, у многе је ипак издала, а у многе имала би се и поунити. И на њу се сувише, сувише мало трошило. Историјско српско одело са свим је издало, а мора се, поред обнављања, набављати и

новога, боље удешенога према старом српском властeosком грађанском и витешком ношвиу. Оклопа мушких и женских, шлемова, штитова, цилита, мачева, хелебарда, ритерских рукавица, као што се данас граде за више позорице, има се такође у што већем броју набавити.

Намештај би се имао новом материјом превући, пребојити, а, који треба, и позлатити. Нешто би се имало купити и новога.

Дворана позоришна тек је ове, после толиких година, у нечему поправљена. А сад би се имале тапетовати ложе и на њима ставити нове драперије (јер ове старе не могу послужити ни годину), а за сунчаник (Sonnenbrenner) имао би се набавити нов штит од Маријиног стакла да светлост одбија доле, да се, без довољног ефекта, не локализује и растурује по плафону.

Газометар са целим својим прибором, цевима и кљуновима, очекује такође што скорију помоћ. Бар један повећи део цеви и кљунова да се до јесени замени новима, те да на тај начин добијемо боље, готово двоструко појачано осветљење.

Према овоме, чега се имадох част најповршније дотаћи, види се да показано примање и издавање прошле (1880.) рачунске године не може служити за мерило при склапању предрачуна за 1881. рачунску годину, него да се морају узети у достојно призрење све разнолике, неодложне потребе, па проценивши пажљиво с коликом најскромнијом сумом могу бити задовољене, — тек онда приступити склапању правога буџета. Да се тражи ванредна помоћ за подмирење овогодишње буџетске разлике (618 дук. цес. 1 динар и 25 пара), а буџет да обухвати цифре примања и издавања, показаног на крају рачунске 1880. године, то би значило оставити позо-

риште на садашњем пруду, док се, у врло скорој будућности, не разбије о први већи талас новчани; значило би и даље овако натезати, крпити, очевидном мизеријом срамотити се у кући пред млађима и јавно пред публиком, нашом и странском, на опет задуживати се код приватних, а на крају године припадати влади и народном представништву за ванредну помоћ, што је вазда и немило и врло проблематичнога успеха. С погледом на ово, и полазећи од основе: да је по наш национални и културни живот нар дно позориште врло корисна, и с тога потребна у танава, којој се због 10 или 20 хиљада динара не сме живот одузимати, састављен је и узимам слободу изложити вам овај:

Б У Д Е Т

за рачунску 1881. годину.

А. Примање:

1. Државна помоћ	29.301.
2. Помоћ Његовог Височанства	2.640.
3. Претплата на ложе	5.000.
4. Претплата на седишта	4.124.
5. Представе у претплати (108 по 328 динара)	35.450.
5. Представе изван претплате (20 по 602 динара)	12.043.
7. Кирија од посластичара	600.
„ „ гостионичара	432.
8. Процент од странских вештака	100.
Свега динара	89.690.

В. Издавање:

1. Исплата дуга	7.200.
2. Исплата интереса на овај дуг	624.
3. Плата позоришном одбору (четири одборника)	1.920.
4. Плата мушком представљачком особљу	27.000.
5. Плата женском представљачком особљу	16.000.
6. Плата свирачком особљу с капелником	12.000.
7. Плата техничком особљу	11.100.
8. „ административном особљу	3.840.
9. „ гасном особљу	2.016.
10. „ за редитељство	2.208.
11. Награда билетарима	680.
12. Додатак мушк. особ. на певање	2.052.

13. Додатак жен. особ. на гардеробу	2.108.
14. Додатак жен. особ. на скупоћу	680.
15. Певачи, певачице и статисти	2.490.
16. Разни хонорари: на певање, на попуњење оркестра о већим представама, за суделовање нечланова	1.000.
17. Набавка књига за библиотеку и стручних журнала	200.
18. Награде за преводе и оригинале	700.
19. За преписивање дела и улога	500.
20. За препис музикалија	450.
21. Трошкови хаљинарнице и набавка новог одела	2.000.
22. Декорације: оправке старих и набавка нових	3.000.
23. Оправка намештаја	150.
24. Набавка нафте	2.000.
25. Исплата старих ретората	900.
26. Трошкови гасне фабрике и набавка угља	500.
27. Огрев за 1878. и 1881.	3.204.
28. Набавка реквизита и трошкови око представа	300.
29. Штампаче улазница	480.
30. Тантијеме композиторима и књижевницима	500.
31. Унутрашња оправка и унутрашњи разни трошкови	1.200.
32. Трошкови непредвиђени	800.
Свега динара	110.002.

Кад се с предрачуњеним расходом пореди примање у 89.690 динара, онда се показује разлика у 20.132.

Ова разлика, као што се види, не може се избећи поред садашњих сума у партији расхода. Сви предвиђени издатци, што се тиче плата, стављени су према обвезама, које се имају наспрам чланова, а што се тиче других набавака и оправака узете су суме најумереније. Претходним напоменама објашњују се готово сви изложени издатци. Овде имам част обратити вашу пажњу само на два издатка: први од 564 динара на исплату дрва за 1878., други 900 на исплату ретората. Први издатак није исплаћен у 1880., што га суд није још био тражио, а други издатак можда ће се дати пребити за угаљ, који је држава за време ратова узела у послугу од позоришта.

(Свршиће се.)

ЖИСТИЊИ.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Прилепчиво, шала у 4 чина, написао Ј. Б. Швајцер, превео Н. Мостић, приказана је у уторак 1. децембра о. г. у Н. Саду по други пут, први пут пређашње сезоне).

Лутријашење и играње на берзи отело је јако маха, и Швајцер ово друго својим „прилепчивим“ исева, а уједно нам износи и рђаве последице тога играња. Већ пређашњег пута се допала ова шала и лепс је примљена, па и овога пута. Само би се могло овде то споменути, да је играње на берзи нашем свету врло мало или ни мало познато; више би цели одговарали комади са нитетним последицама од лутријашења, картања, и т. д. Само кад би их било!

Улоге у „Прилепчивом“ доста се прилепиле за наше глумце, јер су их одиграли добро. Роберт (г. Лукић) доста је манифестовао своју мржњу спровођу коцкароша Требало би му само да покаже још мало више устезања и борбе у себи, кад је силом „околности“ приморао, да купи акције: та он је жесток противник игри на берзи. — Од свију мушких се највише одликовао, као свагда тако и сада, г. Ружић. Улога Куна Селденека није баш тако особита, али је ипак занимљива, кад се добро одигра. Г. Ружићу су особито добро испали они моменти, где се служи правом својим, као да је васпитач заставника Алфреда Селденека (г. Б. Рашића). Маскиран је био изванредно добро, а униформа му је тако добро стојала, да га је милина била погледати. „Ein fiescher Kerl“, што по Немци кажу. Г. Рашић, као млад глумац, има изгледа, да постане добрим представљачем невиних и безазлених улога. Он је овога пута велики напредак показао. Г. Добриновић, као мајор Стурвиц, био је ванредно добар, само нам се чини, да је гдекоји пут и сувише викао. Сигурно се може и одмеренијим тоном изазвати исто толики ефекат, као и виком. Негде је боље једно, негде друго. Овде нам се свиди друго практичније. Иначе је ова улога таман за њега, кад га погледамо какве је статуре: мали, а грбх му нарастао, таман за пензионерану шаљивчину. Г. Димитријевић је хтео да имитује Чиву каквог; на неким местима испало му је то за руком, а на неким није. Представа у главном била му је добра, али је могла мало живља бити, јер као агенат треба да наговори доста и брзо. Изгледао је више, као да од беде продаје и купује акције. Г. Банк вић је прилично Ребока приказао; да је, као стриц Кунов више импозовао, како му се прилика међу мајорима дала, могли бисмо рећи, да је у свему добро играо. И женоке су нас све од реда задовољиле, а по највише гђца Л. Хаџићева (Мина). Можемо рећи, да је њена улога била поднајтежа. Она има да се бори сама собом, да не вара мужа, па онда, кад већ узме акција, мора се добро чувати, да се не да. Жељу, да се олако обогати, исказала је лепо и лако, само нам је неправдо, што тако ма за што и тако лако, па богме и доста весело, оставља мужа са сандучетом у руци. Добро су представљале и гђа Рајковићка и гђце Ј. Поповићева и Б. Хаџићева. Свима њима имамо захвалити, што уживасмо тога вечера у позоришту.

ПОЗОРИШТЕ.

* (Народно позориште у Београду.) „Српска Независност“ пише под 19. нов. о. г.: „Јуче, у недељу, приказан је „Сеоски лолла“. Г. Коста Сушић из љубави према народном позоришту суделује у насловној улози.

Не памтимо, да смо икада видели тако пуне куће, као што беше синоћ позориште. То се зове дупком пуно, пуно да се све пресипа. Не само да су све ложе биле заузете, него су биле и пуне, галерије начичкане главама, а партер се пресипао, те су неки из ходника гледали на позорницу кроз отворена врата. И ако је „Сеоски лолла“ увек привлачио публику, ипак је сваком јасно, да овом приликом то није било толико ради комада, колико ради — певача.

Београд је хтео да чује и да види — „нашега Кочу“. А имао је и кога.

Ми се не сећамо, да смо скоро чули пријатнијег, умиљатијег, душевнијег лирског тенора од Коче Сушића. Наравно је, да се сваком намеће упоређење са нашим омиљеним тенором Ст. Дескашевим. Упоређење није лако. Дескашев је јуначки тенор, а Коча је лирски. За то је Коча у лирск м партијама, што је без оркестра певао, у душевности, у нежности, умиљатости и заносу претезнији, силнији. Кочино:

„Ој, леле, леле,
Срце ми зебе,
Срце ми зебе,
Душо, за тебе!“

морало би растопити и најозеблије срце. Али уз оркестар је Дескашев далеко јачи. Уз јаку свирку Кочин се глас мал' те не изгуби, само каткад, у средњим звуцима, где је најкречији, пробио би местимице, као оточац из мора свирке, и у таким часовима беше га слушати као бола-ног славуја. Но кажу, и могло се приметити, да је певач мало промукао и да му је иначе јачи глас, тако, да се и поред оркестра може чути.

Но ако је певањем изненадио само оне, који га нису слушали, изненадио је глумачком игром и своје пријатеље. Редак је пример и на великим светским позорицима, да почетник ни први пут нема никакве позорничке грознице. Покрети су му тако неусиљени, лаки, природни, као да је годинавао на позорници.

На послетку нека је споменуто, да је било мало и балета. Коча је одиграо мало кола, сасвим играчки, да не речем „лолински“, са „дулиром“, као што Бачвани зову.

Неки званци и пријатељи Кочини рекосе после приказа, да, на послетку, није ни чудо, што се Коча тако лепо показао, јер он је приказивао сам себе. И ако у тој примедби нема злобе, јер, на послетку, права, кроз и кроз уметничка природа, као што је Коча, и не може бити њишта, ипак бисмо желели, да Коча ту примедбу невине злобе својих пријатеља побије, те да нам се покаже који пут и у другачијој улози.“

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

12. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТПЛАТИ 9.

У НОВОМЕ САДУ У СУБОТУ 5. ДЕЦЕМБРА 1881:

РОМЕО И ЈУЛИЈА.

ТРАГЕДИЈА У 5 ЧИНОВА, НАПИСАО ВИЉЕМ ШЕКСПИР, С ЕНГЛЕСКОГ ПРЕВЕО ДР. ЛАЗА КОСТИЋ,
ЗА СРПСКУ ПОЗОРНИЦУ УДЕСИО А. ХАЏИЋ.

О С О Б Е :

Ескало, кнез од Вероне	Банковић.
Монтекић, } главе двеју породица, које живе у завади	Станојевић.
Капулет, }	Р. Поповић.
Ромео, монтекићев син	Ружић.
Меркуцио, кнежев рођак и ромеов пријатељ	Добриновић.
Бенволио, монтекићев братић и ромеов пријатељ	Барбарвић.
Тибалто, братић грофице Капулетовице	В. Поповић.
Отац Лаврентије, калуђер из реда св. Фрање	Лукић.
Отац Јован, калуђер из реда св. Фрање	Димитријевић.
Валтазар, ромеов слуга	Рашић.
Сима, капулетов слуга	Јовановић.
Грофица Капулетовица	Д. Ружићка.
Јулија, капулетова кћи	М. Рајковићка.
Дојкиња јулијина	Ј. Поповићева.

Грађани из Вероне. Људи, жене, родбина монтекићева и капулетова. Образине, стража, пратња.
Збива се већином у Верони, а почетак петог чина у Мантови.

У недељу 6. децембра први пут: „ОЧИНА МАЗА“. Слика из живота у 3 чина, а 6 слика, с певањем, написао Адолф Л' Аронж, превео Сава Рајковић.

Улазнице могу се добити у писарници позоришној од 9—12 сахата пре подне и од 3—5 сахата после подне, а у вече на каси.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 9 И ПО САХАТА.